

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 407/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Zuzanou Karkóovou, Daniela Dlabača 35, Žilina, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cdo/157/2023 a jeho uzneseniu sp. zn. 7Cdo/157/2023 z 29. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cdo/157/2023 a jeho uznesením sp. zn. 7Cdo/157/2023 z 29. januára 2025. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavnej sťažnosti predchádzala ústavná sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/81/2021 z 28. februára 2023 o odmietnutí dovolania sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10Co/3/2020 z 30. apríla 2020, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Žilina sp. zn. 2C/318/2016 z 2. augusta 2019 o zastavení konania z dôvodu existencie prekážky rozhodnutej veci. V uvedenom konaní sa sťažovateľka (žalobkyňa v 3. rade) domáhala proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako žalovaným v 1. a 2. rade určenia, že títo nie sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – bližšie špecifikovaného pozemku – nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] ktorá vznikla na podklade geometrického plánu oddelením od inej parcely a ktorá slúži ako prístupová cesta

k nehnuteľnosti sťažovateľky. V konaní bolo preukázané, že o otázke ne/existencie vlastníckeho práva žalovaných v 1. a 2. rade k spornej nehnuteľnosti bolo rozhodnuté v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 27C/335/2013 a sp. zn. 14C/242/2011 o určení hraníc a odstránení betónového múru. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 398/2023-25 z 24. augusta 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že ďalšou žalobou doručenou Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) 30. septembra 2018 sa sťažovateľka (žalobkyňa) domáhala proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako žalovaným v 1. a 2. rade určenia, že sťažovateľka je vlastníčkou nehnuteľnosti – bližšie špecifikovaného pozemku, novovytvorenej parcely [REDAKOVANÉ] – nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ktorá vznikla na podklade geometrického plánu oddelením od inej parcely [REDAKOVANÉ] ako aj určenia, že žalovaní v 1. a 2. rade sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – bližšie špecifikovaného pozemku, novovytvorenej parcely [REDAKOVANÉ] – nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] ktorá vznikla na podklade rovnakého geometrického plánu. Sťažovateľka žiadala aj o uloženie povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade na vlastné náklady odstrániť pôvodné oplotenie postavené na hranici uvedených nehnuteľností a nové postaviť podľa vlastníckej hranice novovytvorených parciel.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 27C/74/2018 zo 4. novembra 2021 žalobu zamietol ako nedôvodnú. Po vykonaní rozsiahleho dokazovania výsluchmi sporových strán, množstvom listinných dôkazov vrátane znaleckého posudku a odborného vyjadrenia, výsluchom znalca, ako aj písomností zo spisu okresného súdu sp. zn. 17C/183/2016 (body 9 až 28 rozsudku okresného súdu) okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k novovytvorenej parcele, keďže nenadobudla vlastnícke právo ani v časti k pozemku [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Spor a rozdielne výklady týkajúce sa lomových bodov a hranice týchto parciel podľa názoru okresného súdu nemali vplyv na to, že sťažovateľka vo vzťahu k predmetu konania neunesla dôkazné bremeno. Sťažovateľka podľa predložených a tvrdených nadobúdacích titulov (osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti jej právnym predchodcom z 1. júla 1996 a kúpnej zmluvy, ktorú medzi sebou uzavreli 20. mája 1997) mohla nadobudnúť len vlastnícke právo k parcele [REDAKOVANÉ] parc. č. [REDAKOVANÉ] tak, ako je táto určená v katastrálnych operátoch, čomu v roku 1983 predchádzalo technicko-hospodárske mapovanie, na základe ktorého bola určená hranica medzi pozemkami a táto bola zakreslená aj do vektorovej katastrálnej mapy. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľka nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k novovytvorenej parcele [REDAKOVANÉ] ani titulom vydržania, a to z dôvodu absencie podstatnej náležitosti – dobromyseľnej držby, čo vyplýva zo žaloby v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17C/183/2016, kde sťažovateľka so svojím nebohým manželom žiadali zriadiť vecné bremeno spočívajúce v práve cesty cez celú parcelu [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve inej fyzickej osoby ako právo k cudzej veci. Táto skutočnosť jednoznačne vylučuje nadobudnutie vlastníckeho práva z titulu vydržania v prospech sťažovateľky.

5. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 7Co/99/2022 zo 16. novembra 2022 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Vo vzťahu k odvolacím námietkam sťažovateľky týkajúcim sa nevykonania ňou navrhovaných dôkazov – ohliadky na mieste samom a výsluchu ďalších svedkov, ktoré mali viesť k nesprávnym skutkovým záverom okresného súdu, krajský súd uviedol, že okresný súd vykonanými dôkazmi mal náležite zistený skutkový stav na

prijatie záveru, že sťažovateľka nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti s poukazom na vykonanie technicko-hospodárskeho mapovania v roku 1983. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav okresný súd zamietol ďalšie návrhy na dokazovanie zo strany sťažovateľky, a to výsluchom svedkov, čo sa týka toho, ako sa sporné nehnuteľnosti užívali, keďže sťažovateľka nepreukázala titul, od ktorého by mohla byť v dobrej viere, že jej patrí vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že okresný súd neodôvodnil nevykonanie ďalších dôkazov, je nutné poukázať na zvukový záznam z pojednávania okresného súdu konaného 4. novembra 2021, keď bolo vyhlásené uznesenie o zamietnutí návrhu na vykonanie ďalšieho dokazovania, a na písomnú zápisnicu o tomto pojednávaní, z ktorých je zrejmé, že okresný súd pri vyhlásení uvedeného uznesenia odôvodnil, prečo ďalšie navrhované dôkazy nevykoná, a to vzhľadom na výsledky dovtedy vykonaného dokazovania vrátane výsluchu znalcov na predchádzajúcom pojednávaní okresného súdu konanom 27. novembra 2019 a predložené listinné dôkazy.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom ako dovolací dôvod uplatnila vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku v podobe námietky o absencii odôvodnenia nevykonania ňou navrhovaného dokazovania v rozsudku okresného súdu vedúcej k nesprávnym skutkovým záverom, s ktorou sa krajský súd vysporiadal odkazom na zvukový záznam z pojednávania okresného súdu konaného 4. novembra 2021 a na písomnú zápisnicu o tomto pojednávaní, ktorými však nemožno sanovať nedostatky odôvodnenia rozsudku.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 1ObdoV/9/2022 z 9. apríla 2024 dovolanie odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. c) a f) Civilného sporového poriadku]. S poukazom na jednotu rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu najvyšší súd uviedol, že krajský súd absenciu odôvodnenia nevykonania sťažovateľkou označených navrhovaných dôkazov v odôvodnení rozsudku okresného súdu napravil vo svojom rozhodnutí, v ktorého odôvodnení vysvetlil, že okresný súd stranám už na pojednávaní konanom 4. novembra 2021, na ktorom vyhlásil dokazovanie za skončené, ústne ozrejmil, že vzhľadom na výsledky dokazovania nepovažuje vykonanie ďalších dôkazov za potrebné. I keď uvedenú argumentáciu žalobkyňa nepovažovala za dostatočnú, pretože z nej nebolo zrejmé, ktoré predložené listinné dôkazy a výsluchy boli pre tento postup smerodajné a akými myšlienkovými postupmi bol súd pri vyhodnocovaní ich nadbytočnosti na preukázanie sporného vlastníckeho práva v jej prospech vedený, podľa najvyššieho súdu uvedené možno vyčítať z ostatného odôvodnenia napadnutých rozsudkov súdov nižšej inštancie, v ktorých sa odvolávajú na z ich pohľadu rozhodné dôkazy pri ustálení skutkového stavu veci, na ktorý potom aplikovali príslušnú hmotnoprávnu normu. Napokon za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Podľa názoru najvyššieho súdu i keď možno pripustiť v prípade sťažovateľky istý zásah do základného práva na spravodlivý proces spočívajúci v absencii dôvodov nevykonania všetkých ňou označených dôkazov v odôvodnení rozsudku okresného súdu, vzhľadom na oboznámenie sťažovateľky s nevykonaním všetkých ňou navrhovaných dôkazov pre nadbytočnosť na pojednávaní bezprostredne pred rozhodnutím o veci z hľadiska celkového posúdenia spravodlivosti konania dospel k názoru, že inkriminovaný zásah nebol takej intenzity, aby konanie bolo možné označiť za nespravodlivé.

II. Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakovane vznáša námietky o absencii odôvodnenia nevykonania ňou navrhovaného dokazovania v rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu vedúcej k nesprávnym skutkovým záverom a tvrdí, že táto vada konania zakladá porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj zo strany najvyššieho súdu, ktorý sa s dovolacími námietkami sťažovateľky dostatočne nevysporiadal a ktorý svoje rozhodnutie zaťažil vadou zmätočnosti a nepreskúmateľnosti, pretože aj keď dospel k záveru o porušení označených práv sťažovateľky krajským súdom, resp. okresným súdom, intenzitu zisteného porušenia nepovažoval za dostatočnú na zrušenie rozsudku krajského súdu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/157/2023 z 29. januára 2025 (bod 7), ktoré sťažovateľka považuje za nezákonné, zmätočné a nepreskúmateľné vo vzťahu k procesu dokazovania vykonaného súdom nižšej inštancie a zistenia skutkového stavu (bod 8).

10. Otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, ktorý nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná alebo formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zameril svoju pozornosť na to, či najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho odmietol ako neprípustné, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľky ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to so zreteľom na východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia, ktoré sú sťažovateľke známe z jeho rozhodovacej činnosti (bod 2).

12. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia v kontexte obsahu dovolania podaného sťažovateľkou ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní správne vychádzal z toho, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, ale spoločne, teda že tvoria jeden celok. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a náležite

odôvodnil napadnuté uznesenie, pričom jasne uviedol, že i keď možno pripustiť v prípade sťažovateľky istý zásah do základného práva na spravodlivý proces spočívajúci v absencii dôvodov nevykonania všetkých ňou označených dôkazov v odôvodnení rozsudku okresného súdu, vzhľadom na oboznámenie sťažovateľky s nevykonaním všetkých ňou navrhovaných dôkazov pre nadbytočnosť na pojednávaní bezprostredne pred rozhodnutím o veci z hľadiska celkového posúdenia spravodlivosti konania inkriminovaný zásah nebol takej intenzity, aby konanie bolo možné označiť za nespravodlivé.

13. Intenzita zásahu je kritériom, ktoré ústavný súd štandardne zohľadňuje pri svojom rozhodovaní o porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľov (fyzických osôb a právnických osôb) orgánmi verejnej moci (III. ÚS 56/00, II. ÚS 326/09, I. ÚS 408/2010, II. ÚS 237/2011, II. ÚS 439/2016, II. ÚS 467/2017, I. ÚS 176/2020, PL. ÚS 23/2014 a iné).

14. Takéto vybočenie zo štandardov riadneho súdneho konania, resp. intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd ústavný súd v napadnutom uznesení vydanom v konaní, v ktorom sa sťažovateľka proti žalovaným v 1. a 2. rade domáhala určenia, že je vlastníčkou nehnuteľnosti – bližšie špecifikovaného pozemku, novovytvorenej parcely [REDACTED] [REDACTED] – nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDACTED], ktorá vznikla na podklade geometrického plánu oddelením od inej parcely [REDACTED] ako aj určenia, že žalovaní v 1. a 2. rade sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – bližšie špecifikovaného pozemku, novovytvorenej parcely [REDACTED] [REDACTED] – nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDACTED], ktorá vznikla na podklade rovnakého geometrického plánu, nezistil. V napadnutom konaní nič nenasvedčuje ani tomu, že by okresný súd, resp. krajský súd vykonané dôkazy vyhodnotili jednostranne v neprospech sťažovateľky. Práve naopak, pokiaľ sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k uplatneným nárokom, teda nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, nemohla legitímne očakávať, že bude úspešná vo veci samej.

15. Rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania. Aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania, z čoho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd totiž popri rovnosti účastníkov konania (sporových strán) musí zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane (III. ÚS 402/08, ZNaU 25/09). Z uvedeného vyplýva, že zásada rovnosti účastníkov konania nie je absolútna. Procesnú rovnosť nemožno vykladať tak, že by zákonodarca nemohol stanoviť rozdielny rozsah procesných práv

a povinností v rôznych druhoch konania, musí však rešpektovať rovnaký rozsah procesných práv a povinností v konaniach so zhodným predmetom konania.

16. Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

17. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je (ani) povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

18. Keďže ústavný súd v prejednávanej veci nevzhliadol žiadny protiústavný exces ani zásah do práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie najvyšším súdom, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu